Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціології управління та соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____
“___” _____ 2023 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
(ОПП «Соціальна робота»)

рівень вищої освіти ____перший (бакалаврський)_
спеціальність 231 Соціальна робота
освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
факультет соціологічний

2023 рік

Наскрізну програму практики рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету від

«28» червня 2023 року, протокол № 6

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Євдокимова Ірина Анатоліївна, кандидат соціологічних наук, доцент, завідувач кафедри соціології управління та соціальної роботи

Вітковська Інна Миколаївна, старший викладач ЗВО кафедри соціології управління та соціальної роботи

Садрицька Світлана Валеріївна, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології управління та соціальної роботи

Сичова Вікторія Вікторівна, доктор наук з державного управління, професор, професор ЗВО кафедри соціології управління та соціальної роботи

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології управління та соціальної роботи від

«22» червня 2023 року, протокол № 10

Завідувач кафедри соціології управління та соціальної роботи

Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Соціальна робота»

Гарант освітньо-професійної програми «Соціальна робота»

_____ Юлія СОРОКА

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету від

«26» червня 2023 року, протокол № 9

Голова науково-методичної комісії соціологічного факультету

_____ Юлія СОРОКА

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота, затвердженої рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 29 травня 2023 року, протокол № 9 (введено в дію наказом від 01.06.2023 № 0114-1/227).

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1. Мета практик

Мета навчальної практики – це ознайомлення студентів з роботою системи соціальних служб в Україні в цілому, а також у харківському регіоні, ознайомлення студентів із специфікою роботи окремих соціальних закладів, що обумовлено спрямуванням на потреби різних груп клієнтів соціальної роботи.

Метою виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок зі спеціальності 231 Соціальна робота, ознайомлення безпосередньо в установі, організації з виробничим процесом, відпрацювання умінь і навичок із майбутньої професії, а також збирання фактичного матеріалу для виконання курсових та кваліфікаційних робіт.

Метою переддипломної практики є завершення формування професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, підготовка їх до самостійної професійної діяльності у сфері соціальної роботи, а також збирання, систематизація, опрацювання й аналіз практичного та емпіричного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Під час проходження переддипломної практики здобувачі поглиблюють і закріплюють теоретичні знання та практичні навички, набуті в процесі навчання, виконують професійні й дослідницькі завдання відповідно до тематики кваліфікаційної роботи та, за можливості, апробують окремі результати дослідження.

1.2. Види практик (денна та заочна форма навчання)

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
3	Навчальна практика	кафедра соціології управління та соціальної роботи	3 тижні (без відриву від занять)	5
4	Виробнича практика	кафедра соціології управління та соціальної роботи	4 тижні (з відривом від занять)	7
4	Переддипломна практика	кафедра соціології управління та соціальної роботи	4 тижні (з відривом від занять)	8

1.3. Основні завдання практики.

Основні завдання навчальної практики. Студенти повинні знати основні державні нормативно-правові документи, які регулюють діяльність соціальних закладів, постанови, інструкції, розпорядження місцевих органів, які впливають на розвиток різних видів послуг у регіоні; сучасні тенденції в політиці соціального захисту населення; програми і цілі соціальної служби в країні, регіоні, місті; ресурси і послуги, які надаються суспільством;

концепції і методи соціального планування; теорію і практику управління персоналом, етичні стандарти в практиці соціальної роботи; теорію і практику проведення спостережень, зокрема за практичною соціальною роботою; соціально-психологічні методи і методики, які використовуються в діяльності соціальних служб.
Студенти-практиканти повинні також знати організацію місцевої інфраструктури і розвитку соціальних служб, специфіку роботи конкретних соціальних закладів: у системі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення і т. д.
У процесі проходження практики студенти глибше засвоюють основні цінності соціального працівника, які проявляються в практичній діяльності:
Прагнення до переваг індивіда по відношенню до суспільства.
Повага до конфіденційності у взаємовідносинах з клієнтами.
Готовність відокремити власні почуття і потреби від професійних відносин.
Готовність діяти від імені клієнта.
Прагнення до високих стандартів особистої і професійної етики, тощо.
Основні завдання виробничої практики:
Ознайомлення з основними напрямками роботи, специфікою діяльності та досвідом роботи установ, що займаються практичною соціальною роботою (державні та недержавні соціальні служби, відповідні управління та відділи органів державної та міської влади).
Інтеграція знань в сфері технологій соціальної роботи та соціального управління; поглиблення знань про роботу соціальної установи, фахівців із соціальної роботи.
Вдосконалення особистих та професійних якостей в процесі практичної діяльності, формування професійної компетентності та громадянської позиції майбутнього фахівця з соціальної роботи та управління.
Розвиток творчого підходу до виконання професійних обов’язків та навичок самостійної професійної діяльності.
Основні завдання переддипломної практики:
Переддипломна практика передбачає виконання таких завдань:
сформувати та продемонструвати інтегральну, загальні та фахові компетентності, передбачені освітньою програмою;
забезпечити виконання здобувачами професійних і дослідницьких завдань у реальних умовах діяльності бази практики;
поглибити навички застосування теоретичних знань для розв’язання практичних проблем у сфері соціальної роботи;
зібрати, систематизувати та проаналізувати фактичні дані, документацію, емпіричні та інші матеріали, необхідні для підготовки кваліфікаційної роботи;
апробувати, за можливості та відповідно до теми кваліфікаційної роботи, окремі положення, результати або практичні рекомендації;
удосконалити навички аналізу, інтерпретації та презентації результатів професійної та дослідницької діяльності;
узагальнити результати практики та оформити звітні матеріали відповідно до встановлених вимог.

1.4. Характеристика практик
Всі види практик є нормативними модулями

Курс	**Назва практики**	**Кількість кредитів**	**Загальна кількість годин**	**Семестр**	**Форма контролю**
3	Навчальна практика	5	150	5	залік
4	Виробнича практика	6	180	7	залік

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
4	Переддипломна практика	6	180	8	залік

1.5. Заплановані результати практик

Заплановані результати навчальної практики:

ПРН 11: Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 14: Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких необхідна соціальна допомога.

ПРН 15: Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 19: Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Заплановані результати виробничої практики:

ПРН 7: Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 8: Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 12: Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 19: Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

ПРН 21: Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 23: Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Заплановані результати переддипломної практики.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальна робота» переддипломна практика спрямована на формування таких загальних та фахових компетентностей:

ЗК 5: Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 9: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12: Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 15: Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК 9: Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК 10: Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

Переддипломна практика спрямована на досягнення таких програмних результатів навчання:

ПРН 1: Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3: Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 5: Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 6: Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
ПРН 9: Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

2. Зміст практик

2.1. Навчальна практика. Практика проводиться для студентів 3 курсу без відриву від навчання, триває 3 тижні та має своїм змістом ознайомлення студентів з роботою системи соціальних служб у місті Харків. Ця практика є активною, тому що на відміну від інших видів практики, студенти працюють переважно самостійно. Вони також можуть, відповідно до безпекової ситуації, відвідувати установи та організації, на базі яких проводяться заходи організовані керівником практики (зустрічі, екскурсії, майстер-класи, тренінги). В іншому випадку кафедрою та факультетом може бути прийняте рішення про переведення зустрічей з представниками організацій, відвідувань організацій та інших заходів практики в он-лайн формат.
Робота протягом практики здійснюється як за межами університету, так і за допомогою платформи Google Classroom; установча та заключна конференції відбуваються в он-лайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій Zoom та Google Meet, так само як і консультації з керівником практики.
Безпосереднє керівництво практикою здійснюється викладачем кафедри соціології управління та соціальної роботи, який консультує студентів щодо графіку заходів, підготовки щоденника практики та звіту. Крім того, у разі необхідності, керівник практики сприяє знаходженню для студентів установ та організацій, діяльність яких відповідає науковим інтересам студентів.
Одним із запропонованих видів роботи студентів є залучення їх в якості волонтерів до заходів організованих соціальними службами.
Для контролю виконаної роботи студенти ведуть щоденник, де фіксується робота за тижнями практики. Після закінчення практики студенти отримують від керівника практики характеристику.
Вся звітна документація надається в електронному вигляді до підсумкового круглого столу за результатами проходження практики. На круглому столі студенти у формі виступів та дискусії обмінюються своїми враженнями, отриманими знаннями, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію можуть бути запрошені представники баз практики, інші викладачі кафедри, потенційні роботодавці.
Головні етапи практики.
1. Установча конференція. Ознайомлення з цілями, завданнями, змістом практики.
2. Відвідування баз практики.
3. Самостійна робота студентів, під час якої студенти повинні самостійно опрацювати наступні теми:
Тема 1. Збір інформації про діяльність соціальних служб у м. Харкові
Тема 2. Відмінності у діяльності державних та недержавних соціальних служб
Тема 3. Аналіз актуальних змін у системі соціальних служб м. Харкова.
Тема 4. Звіт за результатами проходження практики
Тема 5. Підготовка презентації результатів практики на круглому столі
4. Оформлення щоденнику та звіту за підсумками проходження практики.
5. Підсумковий круглий стіл. Звіти за результатами практики.

2.2. Виробнича практика.
Виробнича практика спрямована на формування та розвиток у студентів професійних компетентностей, закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, отримання досвіду практичної роботи в організаціях соціальної сфери та

набуття і вдосконалення практичних навичок та умінь. Навчальним планом передбачено проведення виробничої практики у 7-му семестрі з відривом від навчання протягом 4 тижнів.

Керівництво практикою та оцінювання здійснюється викладачем кафедри соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету.

При проходженні здобувачами вищої освіти виробничої практики використовується Google клас «Виробнича практика», в якому розміщені програма практики, інструктажі з техніки безпеки, графік виробничої практики, презентації організацій, у яких здобувачі вищої освіти проходитимуть практику, завдання та критерії їх оцінювання, бланк щоденника практики, журнал оцінок та інші матеріали.

Під час проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання: досліджують внутрішню структуру бази практики та формують звіт із загальною характеристикою організаційної структури управління визначеної установи (завдання 1); готують звіт щодо роботи з індивідуальним випадком (завдання 2). Крім вищезазначених завдань, здобувачі вищої освіти виконують й інші індивідуальні завдання від керівника бази практики та включають інформацію до щоденника виробничої практики.

Головні етапи виробничої практики:

1. Установча конференція. Вступний інструктаж. Ознайомлення з цілями, завданнями, змістом виробничої практики.
2. Самостійна робота студентів під час виробничої практики.
3. Оформлення щоденнику та звіту за підсумками виробничої практики.
4. Підсумкова конференція. Звіти за результатами практики.

2.3. Переддипломна практика. Переддипломна практика проводиться для здобувачів вищої освіти четвертого року навчання з відривом від навчання, триває чотири тижні та передбачає виконання професійних і дослідницьких завдань, пов’язаних із тематикою кваліфікаційної роботи.

Зміст практики визначається індивідуальним завданням здобувача, календарним планом проходження практики, тематикою кваліфікаційної роботи та можливостями бази практики.

Переддипломна практика включає такі етапи:

1. Організаційно-підготовчий етап. Участь в установчій конференції; ознайомлення з програмою практики, її метою, завданнями, змістом, формами звітності та критеріями оцінювання; проходження інструктажу з охорони праці, безпеки життєдіяльності, професійної та академічної етики.
2. Планувальний етап. Узгодження індивідуального завдання, календарного плану та переліку професійних і дослідницьких завдань із керівником практики.
3. Практично-дослідницький етап. Виконання професійних завдань на базі практики; збирання, систематизація, опрацювання та аналіз матеріалів; проведення, за потреби, емпіричного дослідження, аналізу документів, спостережень, інтерв’ю або інших видів роботи відповідно до теми кваліфікаційної роботи.
4. Аналітико-звітний етап. Аналіз отриманих результатів, формулювання висновків і практичних рекомендацій, оформлення щоденника практики, звіту, матеріалів індивідуального завдання та матеріалів апробації.
5. Підсумковий етап. Подання повного пакета звітної документації та захист результатів практики на підсумковій конференції.

Зміст практики за етапами, орієнтовні терміни та форми контролю:

Етап практики	Види робіт і завдання	Орієнтовні терміни	Форми контролю
Організаційно-підготовчий	Установча конференція; ознайомлення з програмою, вимогами до звітності та оцінювання; інструктаж з охорони праці, безпеки життєдіяльності, професійної та академічної етики	Початок 1-го тижня	Участь в установчій конференції; підтвердження проходження інструктажу
Планувальний	Узгодження індивідуального завдання, календарного плану та переліку професійних і дослідницьких завдань	1-й тиждень	Перевірка й погодження індивідуального завдання та календарного плану
Практично-дослідницький	Виконання професійних завдань на базі практики; збирання, систематизація, опрацювання та аналіз матеріалів відповідно до теми кваліфікаційної роботи	1–3-й тижні	Поточні консультації; записи у щоденнику; перевірка виконання завдань
Аналітико-звітний	Аналіз отриманих результатів; формулювання висновків і рекомендацій; оформлення щоденника, звіту та результатів індивідуального завдання	3–4-й тижні	Перевірка щоденника, звіту та матеріалів індивідуального завдання
Підсумковий	Подання повного пакета звітної документації; підготовка презентації; захист результатів практики	Після завершення практики у строки, визначені кафедрою	Захист практики; підсумкове оцінювання

Зміст індивідуального завдання з переддипломної практики визначається тематикою кваліфікаційної роботи, завданнями практики, специфікою бази практики та узгоджується з керівником практики. Індивідуальне завдання може передбачати:
аналіз діяльності бази практики;
збирання та аналіз емпіричних даних;
аналіз документів і статистичних матеріалів;
проведення інтерв'ю, опитувань, спостережень або інших видів дослідницької роботи;
аналіз соціальної проблеми;
розроблення практичних рекомендацій;
апробацію окремих результатів кваліфікаційної роботи.

3. Вимоги до баз практик

Основною базою проходження практик є випускова кафедра за освітньою програмою «Соціальна робота» – кафедра соціології управління та соціальної роботи соціологічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.
Також практики проводяться на тих базах практики, які забезпечують виконання робочої програми практики для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 231 Соціальна робота, а також тільки в тих організаціях, з якими підписано договори на проведення практики (Харківський міський центр соціальних служб «Довіра»; Харківський обласний центр соціальних служб; БО «Благодійний фонд «Карітас Харків»; ХОБФ «Соціальна служба допомоги» та інші).

Організації, які залучаються для проведення практики здобувачів вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота, повинні відповідати таким вимогам:

наявність структур, що відповідають спеціальності Соціальна робота, за якою здійснюється підготовка фахівців в Університеті;

забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;

надання студентам на час практики робочих місць;

надання студентам права користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання робочої програми практики.

Відповідно до пункту 3.4. Положення про проведення практики в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна здобувачі можуть самостійно, за погодженням із керівником практики від кафедри (груповим керівником практики), підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання.

Базами переддипломної практики можуть бути підприємства, установи, організації, заклади, соціальні служби, центри соціальних служб, органи місцевого самоврядування, громадські та благодійні організації, інші суб'єкти соціальної роботи, а також структурні підрозділи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, діяльність яких відповідає меті, завданням, програмним результатам навчання та змісту практики.

База переддипломної практики повинна забезпечувати:

1) можливість виконання професійних і дослідницьких завдань;
2) доступ до інформаційно-аналітичних ресурсів, необхідних для виконання програми практики;
3) можливість ознайомлення з організацією професійної діяльності у сфері соціальної роботи;
4) безпечні умови проходження практики;
5) професійне керівництво практикою;
6) дотримання норм конфіденційності, професійної етики та захисту персональних даних.

Відповідність бази практики меті, завданням, програмним результатам навчання та вимогам переддипломної практики визначається кафедрою соціології управління та соціальної роботи. Рішення про підтвердження відповідності бази практики ухвалюється на засіданні кафедри.

У разі проходження переддипломної практики на випусковій кафедрі, яка забезпечує реалізацію освітньої програми, керівником практики від бази практики призначається завідувач кафедри з метою забезпечення об'єктивності оцінювання та розмежування функцій контролю.

Переддипломна практика може проходити за місцем роботи здобувача за умови, що місце роботи відповідає змісту освітньої програми, забезпечує можливість виконання програми практики, а завдання, які виконуються в межах практики, не дублюють у повному обсязі його звичайні посадові обов'язки.

До початку практики здобувач повинен повідомити керівника практики про обставини, що можуть вплинути на об'єктивність оцінювання, зокрема про можливий конфлікт інтересів.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Організація проведення та керівництво практиками здійснюється згідно з «Положенням про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», затвердженим рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 11 квітня 2022 року, протокол № 7.

Керівник практики:

- розробляє та погоджує із завідувачем кафедри тематику індивідуальних завдань на практику;
- до початку практики проводить зі студентами, яких направлено на практику, вступний інструктаж з охорони праці за Інструкціями з охорони праці № 55, 94 з оформленням Аркушу реєстрації;
- здійснює контроль за проведенням первинного інструктажу на робочому місці з оформленням Журналу реєстрації інструктажів, якщо практика проводиться в структурних підрозділах університету за Інструкціями, що діють у відповідному підрозділі, де проводиться практика;
- узгоджує із керівником практики від бази практики індивідуальні завдання на практику з урахуванням особливостей місця практики;
- видає студентам індивідуальні завдання на практику у строк, установлений «Положенням про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»;
- спільно з керівником практики від факультету розробляє проекти наказів про практику;
- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;
- стежить за своєчасним прибуттям студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- сприяє виявленню і формулюванню проблеми дипломного дослідження, визначенню напряму, об'єкту і предмету дослідження, висновків і пропозицій;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збирання матеріалів для дипломної роботи;
- проводить обов’язкові консультації щодо обробки та використання зібраного матеріалу для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок подання звітів про практику;
- у складі комісії приймає захист звітів студентів про практику, на підставі чого оцінює результати практики студентів;
- здає звіти студентів про практику на кафедру.
- Студенти, проходячи практики, зобов'язані:
- до початку практики пройти інструктаж з охорони праці;
- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочими програмами практики та вказівками її керівників;
- дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, безпеки життєдіяльності, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку бази практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно виконати програму практики та подати звіт у повному обсязі керівнику практики.

5. Підведення підсумків практик, методи контролю та схема нарахування балів

Вся звітна документація надається в період першого тижня після закінчення практики для перевірки керівникові від навчального закладу. Форма звітності студента за практику – це подання звіту, підписаного й оціненого керівником бази практики в друкованому або в електронному вигляді. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

За підсумками проходження практик проводиться конференція, на якій здобувачі вищої освіти в формі виступів та дискусії обмінюються своїми враженнями, отриманими знаннями, пропозиціями та побажаннями. На підсумкову конференцію запрошуються керівники практики від установ (бази практики), інші викладачі кафедри.

Після завершення переддипломної практики здобувач вищої освіти подає:

- щоденник переддипломної практики;
- звіт про виконання програми практики;
- характеристику або відгук керівника практики від бази практики;
- результати виконання індивідуального завдання;
- матеріали апробації результатів кваліфікаційної роботи (за наявності та відповідно до індивідуального завдання);
- презентацію для захисту практики.

Звіт з переддипломної практики має містити стислий опис бази практики, виконаних професійних і дослідницьких завдань, отриманих результатів, висновків та пропозицій щодо вдосконалення організації практики. Повний пакет звітної документації подається на кафедру у визначений кафедрою строк, як правило, протягом 5–7 робочих днів після завершення практики.

Підведення підсумків переддипломної практики здійснюється у формі захисту результатів практики на підсумковій конференції, до участі в якій можуть запрошуватися керівники практики від баз практики, керівники кваліфікаційних робіт, викладачі кафедри та інші стейкхолдери.

- Оцінка за проходження практики виставляється на підставі звітних документів студента/студентки та його/її виступу на підсумковій конференції.
- Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів) виставляється, якщо в строк виконаний весь обсяг роботи, студент/студентка продемонстрував/продемонструвала самостійність, творчий підхід, високий рівень загальної та професійної культури.
- Оцінка «добре» (70 – 89 балів) виставляється студенту/студентці, який/яка повністю виконав/виконала програму практики, але не продемонстрував/не продемонструвала ініціативу, потребу в професійному та творчому вдосконаленні, зростанні.
- Оцінка «задовільно» (50 - 69 балів) виставляється студенту/студентці, який/яка виповнив/виповнила програму практики, але не продемонстрував/не продемонструвала глибоких теоретичних знань та вмінь використовувати їх на практиці, припускав/припускала помилки в плануванні роботи.
- Оцінка «незадовільно» (1 – 49 балів) виставляється студенту/студентці, який/яка не виконав/не виконала програму практики, продемонстрував/продемонструвала слабкі теоретичні знання, практичні вміння.

Оцінка за проходження переддипломної практики визначається з урахуванням повноти та якості виконання програми практики й індивідуального завдання; самостійності здобувача; якості зібраних і проаналізованих матеріалів; дотримання професійної та академічної етики; якості щоденника та звіту; характеристики керівника практики від бази практики; результатів захисту за такою схемою нарахування балів:

Вид діяльності	**Кількість балів**
Виконання програми та індивідуального завдання практики	30
Щоденник практики	15
Звіт про практику	20
Характеристика керівника практики від бази практики	10
Результати виконання дослідницького складника індивідуального завдання та/або матеріали апробації	10
Захист практики та презентація	15
Разом	100

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

Шкала оцінювання

Сума балів	**Оцінка за чотирирівневою шкалою оцінювання**	**Оцінка за дворівневою шкалою оцінювання**
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	не зараховано

Складання підсумкового контролю (заліку) здійснюється у Google Classroom.

6. Рекомендована література

1. Державний стандарт соціальної послуги консультування від 02.07.2015 р. № 678. Наказ Міністерства соціальної політики України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15#n13.
2. Діловодство у державних установах: зб. інструкцій / Є. К. Пашутинський (упоряд.). 2-ге вид. Київ : КНТ, 2009. 593 с.
3. Єрьоміна Л. Є. Практикум з соціальної роботи. Част. І : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / за заг. ред. О. В. Федорової. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2017. 140 с.
4. Карагодіна О., Семигіна Т. Розвивальний потенціал досліджень у соціальній роботі. Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (13–14 березня 2020 року, Київ) / за ред. Ю. М. Швалба. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. С. 49–52.
5. Клос Л. Є., Микитенко Н. О. Вступ до практичної соціальної роботи (на прикладі вивчення досвіду України та Канади): навчально-методичний посібник для студентів спеціальності “Соціальна робота” вищих навчальних закладів. Львів: Вид-во Національного університету “Львівська політехніка”, 2005. 140 с.
6. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад’юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

7. Консультування в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій / заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с.
8. Кращі практики подолання академічного плагіату у сфері вищої освіти. ACREC REVIEW № 1. 2021. URL: https://acrec.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/AR01-6-3.pdf
9. Методичні вказівки по організації практики студентів спеціальності «Соціальна робота» / укладачі: Світайло Н. Д., Купенко О. В. Суми : Сумський державний університет, 2018. 20 с. URL: https://ppst.sumdu.edu.ua/images/pdf/Metod_vkazivki_prakrika_SR.pdf.
10. Методичні рекомендації до виробничої та навчальної практики. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. 25 с.
11. Методичні рекомендації щодо проходження виробничої стажерської практики зі спеціалізації для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 231 Соціальна робота / укладачі: О. В. Ілліна, С. А. Котловий. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 28 с.
12. Опанасенко Л. А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с.
13. Положення про проведення практики в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Затверджено рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 11 квітня 2022 року, протокол № 7.
14. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93 № 93. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93
15. Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів. Затверджено рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 24.02.2020 р., протокол № 5.
16. Практикум з соціальної роботи : навчально-методичний посібник / уклад. О. М. Шевчук. Умань : ФОП Жовтий, 2016. 100 с.
17. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text.
18. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19.
19. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III. Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14.
20. Психологія соціальної роботи: підручник / за ред. Ю. М. Швалба. Київ : «Основа», 2014. 448 с.
21. Садрицька С. В. Професійні компетентності соціальних працівників: зміна пріоритетів в умовах війни. SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. № 12 (2022). С. 14–23.
22. Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. Вісник АПСВТ. 2019. № 1. С. 70–85.
23. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
24. Семигіна Т., Ярошенко А. Феміністична соціальна робота як професійне інвестування в жіночу солідарність. Вісник АПСВТ. 2019. № 1. С. 13–29.

25. Соціальна робота: словник основних термінів / Бутиліна О. В., Вакуленко С. М., Вітковська І. М., Горбунова-Рубан С. О., Євдокимова І. А., Плахова О. М., Садрицька С. В., Сичова В. В., Яковенко Т. В. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. 119 с.
26. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.
27. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів : ДСТУ 4163:2020. Київ: Держспоживстандарт України, 2020. 37 с.
28. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.